

Előfizetési árak:
helyben, vagy postán küldve:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 — —
Negyedévre 2 — 50
Egy hóra 1 — —
Egyes szám 4 kr.
Alap szellemi részét illető minden köz-
önség a szerkesztőségbe (Nagy-uj-utca
1702. sz.) bérmentve küldendő.
Előfizethető helyben:
Teleki K. Lajos könyvkereskedésében,
és a kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
1702. sz. alatt.)

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

MEGJELEN NAPONKINT PENTEK ÉS VASARNAP KIVÉTELEVEL.

Hirdetési díj:
Nagy hasábnál heti sorért 75 kr. Nagyobb
terjedelmű s többszöri hirdetések alká-
szintulakozás iram vételnek fel. Bélyeg-
díj minden külön bejegyzésért 30 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság sora 50 kr.
Nyitléri közlemények minden petit sora
50 krajczár.
Hirdetések felvételnek a szerkesztőség-
ben és kiadóhivatalban. (Nagy-uj-utca
1702. sz. a.)
Kéziratok nem adának vissza.

Elfajulás.

Nemzetünknek egyik leginkább jel-
lemzett sajátága a multban: a nyilt-
szívűség, bátor szókimondás és egyenes-
lelkűség volt. Ma mintha teljesen kicse-
reltek volna bennünket s a valódi mag-
yar jellem már kihalt volna. A politi-
kai élet valódi vásárcsarnok lett; alakosko-
dás, nagyképűsködés, léhaság lettek jel-
lemző vonásaink s mindezt egyéb hang-
zatos jelszavak közt úgy nevezzük, hogy
»szabadelvűség«.

Ez a jelentőségében oly fenséges,
kétes magántörvényektől ment elv
legtöbbször a kilincselő stréberkedésnek
lett a jelszava. És míg ez a förtelmes
átalakulása a »szabadelvűség« értelmé-
nek csak a honatyáknál volt észlelhető,
nem birt oly fontos jelentőséggel, mint
ma, mikor az már a falusi csösznek is
lépcsőül szolgál, mely egyedül vezet az
üdvözülés kapujához.

Tény, hogy azok s csakis azok bol-
dogulnak ma, akik meg tudnak alkudni
szépen, úgyesen — á la Tisza Kálmán
— az elvekre meg a szabadságra is. A
kik elismerik és hirdetik, hogy minden
ugy van jól, ahogy a kormány intézi és
hogy a miniszterek meg az ő cselédjeik
nagy, dicső, páratlan férfiak. Aki ezt
nem teszi, azt üldözik és nyomják, az
megérzi a hatalom és klikkjének vaskeztét,
mely utjába akad mindenütt, ahol bol-
dogulását, megélhetését, kenyérét keresi.

Az irnoktói a szállítóig, az iparostól
a vállalkozóig, minden kigondolható fog-
lalkozásu ember érzi e rendszer zsold-
jában állók közvetett s közvetlen ütéseit,
valamint viszont rendkívül sokan élvezik
jókedvű adakozásának gyümölcsseit.

De azért az emberek egymást ámit-
ják politikai »elveik« szabadságával s
egymás előtt erősítgetik egyéni meggyő-
ződésük tisztaságát, habár alig akad kö-
zülök csak egyetlen-egy is, ki önmagával
számolva, be nem látná, hogy gondolatai
leplezettek, beszéde pedig — hazug.

Soha elnyomottabb nem volt az
egyéni meggyőződés, mint éppen a mai
ugynevezett szabadelvűségnek a pressiója

alatt. Mikor fegyverrel, börtönnel és rab-
lánczsal igyekeztek összetörni idegen
elemek a magyar nemzet önértetét, ak-
kor inkább a börtönt választotta még
az egyszerű paraszt is, mert urainak pél-
dáján tanult erős lenni s álláspontját
nem volt képes megrendíteni még az a
koncz sem, melyért ma alázattal haj-
longnak azok, kiknek lelkére és eszére
kellene leginkább támaszkodnia a magyar
népnek.

A »szabadelvű« rendszer alatt kép-
zödött lassankint, a viszonyok alakulása
nyomán ez a büntenger, mely a magyar
politikai életben már jegezedui kezd s
rettenetes irtó háború kellene ahhoz,
hogy ennek a szennyes alakulásnak min-
den piszka lemosható legyen.

Különbön a mai rendszer s a sza-
badelvűség hazug köpenyeye azoknak is
terhes már, kik azt viselni kezdték s
még ma is viselik — s a magánéletbe
is betolakodott politikai ledérség annak
is undorítóvá lesz, aki abban egyideig
inyenczkedett.

Azért hihetetlen, hogy hova-előbb
kísérletet tegyenek az elvesztett erkölcsi
alap visszaállítására, mert a sülyedés, az
elfajulás, melynek ma oly számtalan jel-
enségeit látjuk, nem lehet, hogy tovább
is fentarhassa magát.

Meg kell s meg fognak változni
azok a szerencsétlen viszonyok, melyek
mellett épen az a párt tiporja lábbal a
nemzeti érületet, jogot és a szabadelvű-
séget, mely azt arczátlan vakmerőséggel
jelszónak zászlójára tűzte. Ezen pártnak
a bukása ki nem kerülhet s csak ha
ez megtörtént, lesz remélhető ismét, hogy
a magyarnak jövője is van.

A vén róka taktikája. Most már
tudva van, hogy az egész komáromi jubileu-
mot Tisza Kálmán kreaturái rendezték és sal-
langozták föl tüntetésekkel ünnepszónoklatokkal,
csak hogy valamiképp magat örökre lejárt vén
farizent ismét a nemzet eszébe juttassák s
Bécsben elhagyják, hogy ő még mindig actió
képes állam férfi. Ez a czél, ezt akarják. E
végből szegődtek most Tisza mellé az ő hívei,
hogy Komáromban politikai jelleggel adjanak a
tüntetésnek, hogy azután mint szem- és fülta-
nak lármás hirdetői legyenek országszerte a

közvélemény megtévesztésére alkalmas igéknek. A
közvéleménynek tartozunk azzal, hogy ezt a já-
teket leplezzük. Nem nézhetjük némán, hogy
mikip akarnak hidat verni a Tisza Kálmán
számára, a melyen kényelmesen visszamehetne
a hatalom polczára. Tisza Kálmánnak tizenöt
esztendő uralma olyan károkozatos volt az or-
szágra és nemzetre, annyi rombolást vitt vég-
hez a nemzet jogaiban, politikai és társadalmi
erkölseiben, hogy azt kétszertendős vezekles
után nem lehet neki megbocsátni és semmife-
le jubileumi ünnepi hangulat sem képes az ő
államférfiúi vétkeit elfelejteni. Óvja meg a
gondviselés hazánkat egy újabb Tisza-aerával
járó nagy csapástól!

BELFÖLD.

A milleniumi nemzeti kiállítás.
Az a bizottság, melyet a főváros küldött ki,
hogy a milleniumi kiállításra számbavehető te-
rületeket vizsgálja meg s tegyen ajánlatot, mü-
ködését már befejezte. Három tervezetet nyuj-
tott be, de mind a háromban a Lágymányos
térseget tüntetik föl, mint czélszerűség és külső
hatás tekintetében legalkalmasabbat. Ha ez a
tér kiépítették, ez lenne az ünnep legszebb
maradandó emléke: egy új városrészt. A ter-
vezetek lényege az, hogy az épületek egy része
a szép sik területen, másrésze a Dunaparton
építessék s közben, a folyam vizének fölhasz-
nálásával, nagy tö alakíttassék. — A bizottság
azonban azt is kijelenti, hogy e czél elérésére
okvetlen szükséges, hogy a határidő 1898-ra,
esetleg 1897-re halasztassék. — Ha azonban
mégis az 1895-ik év lesz a határidő, ugy csak
a városligetet ajánlhatják, az azonban sem az
évezredes ünnep méltóságának, sem a közön-
ség igényeinek nem lenne megfelelő.

**A király a pécsi hadgyakorla-
tokon.** Ó felsége szeptember 12-én reggel 8
órákor érkezik Darány állomásra, a hol a
pályaudvaron a hadtestparancsnok és a so-
mogymegyei hatóságok fejei fogadják. A lovas
hadosztály megszemlélése után utazás Pécsre.
Pécsen a miniszterelnök és a hatóságok fejei
fogadják a pályaudvaron ó felségét. Délután 2
órákor a királyi szálláson a püspök, a pap-
ság, Baranyavármegye küldöttsége és a vá-
rosi képviselők fogadtatnak. Este fátylasmenet,
szerenád, 6 óra 30 perczkor ebéd. Szeptember
13-án a 31. gyalogsági hadosztály, 14-én a
honvédsapatok megszemlélése. Mindkét nap
udvari ebéd. Ó felsége esti 7 óra 51 perczkor
azudvari vonattal Bécsbe utazik.

**Bethlen miniszter a bolgár ki-
állításán.** Lukács Béla kereskedelemügyi és
Bethlen András gróf földmívelésügyi miniszter
meleg hangu üdvözlő iratot küldtek Natsovits
bolgár pénzügyminiszternek, a filippopoli kiál-
lítás elnökének, a kiállítás megnyitása alkal-

mából. A miniszterek megköszönik a megnyitó
ünnepre való meghívásukat s Bethlen minisz-
ter egyuttal megígéri, hogy még e hónapban
meg fogja látogatni a kiállítást. A miniszter
valószínűleg az udvar vendége lesz.

Szerb izgatók Magyarországon.
Még ez hiányzott! Románia példája ragados
lett Szerbiában is. Egy belgrádi lap ugyanis a
magyarországi szerbek nemzeti érületéről czik-
keztén, arra a reá nézve elszomorító ered-
ményre jut, hogy a szerbek szerb érülete-ha-
nyatlak. Az illető lap azt tanácsolja a szerb
kormányának, hogy küldjön néhány ügyes ügy-
nököt Temesvárra, Zágrábra és Szerajevóba,
hogy az ottani szerbeket kintartásra buzdítsák.
(A Szapary-kormánytól kitélik, hogy ily iz-
gatókat bántatlanul engedne grasszálni. —
A szerk.)

KÜLFÖLD.

A szerb pénzügyek. Belgrád, szept.
6. A kormány által a pénzügyi helyzet meg-
vizsgálására kiküldött bizottság jelentése kon-
statálta, hogy a függő adósság 31 millió dé-
nárra rug. A kormány ez összeget az adó-
rendszer szabályozása és a hátralekös adók
behajtása útján szándékozik fedezni. — Az új
kormány által kiküldött pénzügyi bizottság,
megvizsgálva az ország finanziaális állapotát,
konstatálta, hogy a Pasic kabinet a tizmillió
kölesönt, mely hadi felszerelésekre volt szána,
egyéb czelokra használta fel. Parlamenti kö-
rökben nagy feltűnést kelt a dolog.

**A lengyel kivándorlók vissza-
térése.** A lengyel újságok szerint csaknem
az összes kivándorlott ruthén parasztek vissza-
tértek Oroszországból és ismét megtelepedtek
régi lakóhelyeiken. — Az a katonacsapat is
visszament már Tarnopolba, melyet a rend
fentartására a határszélre küldtek. Háromszáz-
tiz görög keleti vallásu paraszt a római kath.
vallásra tért át.

**Az északamerikai elnökválasz-
tás.** A washingtoni lapok Harrison levelet
küldik, melyben ez kijelenti, hogy az elnök-
jelöltséget elfogadja. — Programja: Ame-
rika kereskedelmi pozíciójának emelése.

**Német-orosz gazdasági viszo-
nyok.** Pétervártól a német-orosz gazdasági
viszony rendezésére kiküldött bizottság e héten
kezd meg a tárgyalást.

Fényüzés.

A nyugati országok előhaladottabb művelt-
ségének elsajátítása közben sok olyan káros
természetű sajátág ragadt reánk, — amely
nélkül bizvást elhettünk volna. Kufjeje ennek
a hátrányunkra szolgáló aquisíciónak a fény-
üzés.

tak, a miket aggodalmasan beszélt el az ágya
mellett virasztó feleségének.

— Zöld mezőben, aranykelyhű virágok
közt jártam, fiatalon, épen. Belém kapaszkodott
a verőfény, vitt ellenállhatlanul a kövér pázsi-
ton s a világ minden csodátévő erejét ma-
gamban éreztem. Egyszerre szétnéztek: a talaj
lapossá, kiégett szikes területté pusztult át;
számtalan repedés támadt rajta, a melyből a
hangyák egész raja bolygott elő. Egy pillanat
alatt minden porszem megelevenült, a föld egy
óriási, nyüzsgő hangyabolylya változott. A régi
öregék hagyományja szerint, ha a beteg féreg-
gel álmodik: bizvást elkeszülhet a hosszú, nagy
utra.

Rojthiné vigaszt vigaszra halmozott. Az
öregék hagyományában csak az élettapasztalat
ér valamit: nagyrészen a babona a lélek szerb-
tövisé és ez legnehezebben irtható. Hanem
azért néhány nap mulva sápadtan, a lehető
legnagyobb fölindulással ült a beteg ágya mellé.

— Az a rossz álom, az a gonosz álom!
Hangyák lepték el a taoyahaz környékét. Kün-
lönösen a nagy ablak alatt, a fal tövéből tolu-
nak föl káprázatos gyorsasággal: csak csunya
veres fejük látszik.

— Taposd el! Hörgött Rojthi magán-
kivül. Forró vízzel kényszerítőd odujka.
Nem hagyak még itt napsugaras világ, azért,
mert a férgek így akarják!

A menyecske kifutott a ház elé és ugy
állt a nagy ablakhoz, hogy az ágyban nyő-
szörgő férj gyönyörű fürtös fejét, kerek kar-
jait, karcsu derekát az üvegen át is tisztán lát-
hatta. — Behallatszott nehezeltő panaszkodó
hangja.

— Hát illik az; nagyobb veszedelmet
zuditani szegény fejemre. Elvenni azt a cse-

AZOK A HANGYÁK.

A régi közmondás, hogy a szerencsét-
lenség akkor történik, mikor legkevésbé vár-
juk: a Rojthi András szomoruan beteljesült.
A heti vasárról hazamenet, midőn kocsjára a fa-
soros utra fordult, a nyerges egy széfi cserjé-
től megjíedt, felreugrott s a könnyű járművet
belerántotta az utat szegélyző széles, mély árokba.

A szerencsétlenül járt öreg szadzt a vá-
rosból jövő ismerős tanyaiak mentették ki ké-
nyes helyzetéből. Nem birt fölállani, ballában
metsző fájdalomt érzett s az arcz elváltozott
szineből itelve, elkivánczokzik belőle az élet.

Felesége, jó hitestársához méltóan, még
az nap fölkereste a környék minden javas-
asszonyát, kuruzslóját, sürü könyhullatás közt
elpanaszolta, hogy a beteg sóháján függ sorsa,
boldogsága. Második asszony a háznál: fiatal,
alig kéteves házas; de ha az öreg most be-
hunja a szemét, azon az irigylet tanján idege-
nebb lesz az utolsó cselédnél; a férj örökösei
kikergetik a vagyonból, a melynek ma még egy
morzsájára sem tarthat számot.

A sok boszorkányfajzat kenegető szere-
ivel megcsinálta a dolgát emberül. Két heti ki-
tartó kuruzslás után Rojthi András fölött be-
borult az ég, sötétség lepte el a szemeit, re-
ményét, csak egy csillaga volt még: a fiatal
menyecske jóságába, szeretetébe helyezett hite,
bizalma.

Ez a hit és bizalom utoljára s a városi
doktorokhoz fordult, de hát azok sem mivel-
hettek csodát. A test kóros állapotából kelet-
kezett láz alapos rombolást idézett elő az egész
szervezetben. — Az agyvelőt beteg sejtelmek
tépázták, összekuszálva a gondolatmenetet. Akkor
is szenvedett, ha elszenderült. Rémes álmái vol-

*Pihentek a holtak,
De nem Magyarország:
Ért kalászat, füves hantját
Paripák tiporták.*

*Harczfiak tiporták. —
Hő vérről locsolták.
Megrészegült kardjuk éle:
Amyszor itatták.*

*Alusznak a holtak
Nyugalomra tértek,
Minek jönne ki a sírból
Halovány kísértet?*

*Én Istenem áld meg
A mi jó királyunk,
Bus, fagyasztó sejtelemben
Mig remegve állunk.*

*Nem sokára elmegy
Fia után ő is.
Színezüsből szöve talán
Kész a szemfedő is.*

*Szállj tova, szállj hattyu;
Ezer éve annak!
Vagy az idő kerekéi
Vissza is forognak?*

*Én Istenem óvjad
Ezt az árva népet!
Minek jönne ki a sírból
Halovány kísértet.*

Jánossy Zoltán.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

ISTVÁN KIRÁLY REGÉJE.

*Hattyu szállt a légben,
Csillogó fehéren.
Haldokolva, dalt dalolva . . .
Régen volt az, régen!*

*Mohosult időknék
Bús regéje volt az,
A haldokló emlékezet
Ajkaírói folyt az.*

*Szent király fejére
Tiszta ezüst szállta,
Szemfedőnek szövetéhez
Jó volna a szála.*

*Szent király szivére
Sötét holló szállta:
Hajh lehullott vérről locsolt
Drága virágszála.*

*Ifjú szép királyfit
Koporsóba zárták,
Sírva borult sírja fölé
Széles Magyarország.*

*Sírhatott is akkor
Sírhatott valóban:
Szabadsága, boldogsága
Volt a koporsóban!*

*Ősz király fejére
Ráborult egy álom,
Akkor lett csak nagy a bánat
Nagy Magyarországon.*

si intézet.

T

ház mellett.

mására hozni,

zletből tör-

és más alap-

kornak megfe-

le,

rezhet.

ást

yobb pontos-

elkiismeretes

megnyerjem,

s pártfogását

yula.

15—20.

en kivételben.

eghivókat

Semmi sem jellemezheti jobban az emberek kiskorúságát, mint az ok nélkül való hiu tetszelgesi vagy, nagyzási hóbort, feltűnési viselkedés, az örvényesség fölszigazott, érthetetlen költekezés. Mert lehetetlen az, hogy ott a józan kombinálásnak csak legparányibb elemmentuma is meglegyen, a hol a szegény is — gazdagok módjára — vakon rohan a pazarlás örvényébe. Pedig nálunk az ily eszeveszettségre van elég példa.

Nagyobbnak látszani, mint a mik vagyunk — többet mutatni annál, mint a miénk van, — kell-e ennél nevetesebb karrikatura? Szatirizálhatjuk-e jobban a takarékoság elveit annál a felretölt elméjű kishivatalnoknál, aki 500—600 forintnyi fizetéséből két-háromszáz forintot fürdőbe menesztí az egészségtől majd kicsattanó képű feleségét; — van-e kétségbejöttből gunyja az emberi józanságnak, mintha a csizmadiáné tekintetes, sőt nagyságos asszony-nak hivatja magát.

És lássuk csak, vajjon van-e egyetlen egy érv, mely ezeknek a végzetes döröseknek csak némi alapot is nyújthatna? Kérdjük nyíltan: mi vihette az Isten képére teremtett embert odáig, hogy önnön súlydését ily vélekedre menni engedheti?!

Kétséget sem szenved, hogy a fényűzésnek mint ilyennek legerősebb tápot nyújt a divat. Egyik ember sem emancipálhatja magát a divat általános szabványai alól, sőt a legtöbb ilyenemű kísérlet hajótörést szenved. A tapasztalás legalább ezt bizonyítja. Így például nemrégiben a francia arisztokrata osztály nő tagjai elhatározták az örvényesség fokozott pazarlással járó öltözék — divat egyszerűsítését, s e célból a legolcsóbb szakszabványból varratták ruháikat. De ezzel aztán meg is tettek mindent, mert hát a valencienni csipkétől már csak még se szabadalmazhatja magát valaki, kivált ily egyszerű öltözékeknek.

Igy aztán minden egyes szakszabvány ruha körülbelül 700 frankba került! Kevésbé előbb meg az angol urak nők között keletkezett hasonló lelkes mozgalom, annak azonban még ennyi eredménye sem lett.

Az emberek könnyelműsége azonban még a dival által való kényszer nélkül is találma elég módot hóbortjainak érvényesítésére.

Hiszzen mai napság már a vérünkben van — tovább nyújtózní, mint a meddig a pokrócz ér. Magas igényű szükségleteit alig van, a ki a saját becsülete és szorgalmából elő tudná teremteni. Ugy szótlan hitbe élünk, mert ha nem telik — pedig többnyire nem — csak kölcsönözni folyomodunk. Ritkaság számba megy, — kinek adóssága nincsen! Még a rajtuk való sem a miénk. Ruháinkat, ékszereinket, butorainkat, meg a koporsókat is hitbebe vásároljuk, vagy részletfizetésre.

Ha egy fényes bálteremben valami gondos szellem történetesen olyas változást eredményez,

kély nyugalmat, a mit a koldus sem irigyelhet tőlem. El a szemeim elől.

Toporzékolt. Formás lábainak tompa dobzanását átcsempesztte a szoba padozata s a szegény ember nehéz lihegéssel, de arczán az öröm felvillanó pírjával rebegte rá a választ.

— Ne légy most jölelkű: félre a sajnálattal; taposd el őket, mert élni akarok. Ne kiméld a gonosz végezt hírnökeiket!

A menyecske háttal egészen behelyezkedett az ablak mélyedésébe: eltakarva a kilátást a tanya előtti térről, a melyen — nyár lévén — a természet annyi utánozhatlan mesterművet alkotott. — Tovább beszélt csendesen, határozottan, csak hogy abból egy hang ölé méregként ne hatna a Rojthi Andrasra.

— Megmondtam akkor: midőn a fejeimet bekötötték, hogy az én életem temetővé vált, melyet megbolygatni nekem se áll jusdiban. Szabad, nagykoru legény létedre nem mertél szembe szállni szüleid akaratával, — megengedted, hogy kebeledről letépve, egy idős, nem hozzám illő emberhez dobjanak. Most már hasztalan jársz utánam. Hagyj békével. Keresem és találtam rá ürügyet, hogy föltűnés nélkül ezt értésedre adjam.

A tanya ház mögött akácok húzódnak. Első fája leglobbosabb, fészekkel teitelt koronájával árnyéket vet az épület elejére. Ennek a széles törzséhez támaszkodik az, a kinek a menyecske e keserű szavakat oda mondogatta.

— Ne hozz hirbe, nem érdemlem meg a szapulást. Az uralom számon kéri minden lételemet: sok szem vigyáz reám.

— Ne üzz el, — könyörgött a legény, Makra Lőrincz szava valamikor kedves volt előttem. Meggyuladt a vérem, mert érzem, hogy megint közel vagyok hozzád. — Fogadj el

ményezhetne, hogy mind azt — ami a teremben vagy a ragyogó bali közönségen hitelsen vásárolt s még fizetetlen tárgy van, — felsőbb hatalommal annak kiparancsolná, hogy eltűnjék: — bizony akkor aligha nem az üres falak és csufoson ádamkosztumban maradt társaság mulatna ott csak.

Azok a számlára, kölcsön vagy hitelben vásárolt szivarvany színű selyemruhák, barszanytopánok, fehérkeztük is lepkék módjára röpkednének ki a terem ajtaján, ablakain, magokkal ragadva azokat a szép s drága (habar gyakran talmi) ékszereket és gyűrűket is, melyekre irigykedve tekintett a szegény sorsu ember gyermeke.

Az emberiség még nem érett ugy látszik arra, hogy a képzénzfizetés elvét fogadja el szilárd alappal!

Mindez azonban korántsem bizonyítja akár a fényűzés jogosultságát, akár azt, hogy a magáról ily rettenő módon megfélekedett társadalom valaha jobb utra nem térhet. Sőt ha hitünket egy jobb jövőben elveszteni nem akarjuk: be kell ismerünk, hogy ez utóbbi — tisztán egyszerű ellenáramlat bekövetkezése után is a lehetőség révébe juthat, mint aminő például a Széchenyi-eszmék váratlanul rohamos tulsulyra emelkedése volt, melynek heves árama a renyhe nemességet munkás és tevékeny hazafiakká változtatta. Elismerjük, hogy a hazai társadalom ezen jótékony átalakulásába vetett hitünk egyelőre csak a jámbor óhajtasok halvány reménységűgát csillogtatja: de a hitetlenül fejtrúzók ellenlábás osztályával a fentebbiek alapján nemkülönböz elismertetni kívánjuk, miszerint a mai terméketlen körülmények és rendszer mellett halványan pislogó reménységűg színei egykor megélnékülhetnek még, hogy fennen ragyogó s a takarékoság tisztító tüzetől fénylő világosságukkal a garázdára módra pusztító fényűzés sötétségét talán örök időre eloszlassak.

Ily meggyőződést táplálni annál nagyobb jogunk van, mert a történelem meghamisíthatlan lapjainak kétségbe nem vonható tanúsága szerint: hatalmas eszmék és rendkívüli áramlatok érvényesülése idejében a nepek váratlanul megváltozott gondolkodásmenetének sulya alatt kormányok és társadalmi rendszerek kártyavárakként szoktak elenyészni!!

A. r.

A kolera.

D r e d a, szept. 6. Az általános lutheránus zsinatot, melyet szeptember 20-tól szept. 23-ig akartak megtartani, a kolera-veszély miatt elhalasztották.

P á r i s, szept. 6. Loubet miniszterelnök ma Havreba utazik, hogy ott megtekintse a kolera-tól megfertőzött városrészeket és házakat. A helyzet úgy Párisban, mint Havreban és Rouenban javult. — Chalons-sur-Marneban egy vasuti munkás meghalt kolera következtében.

árnyéknak. Az uradból nem lesz többé ép ember.

Rojthiné most tombolt igazán. Sebes tüpege se táncznak is beillett. A beteget ez a látvány jobban éleszti a sok drága orvos-ságnál.

— Ugy ugy, pusztid a fajzatát, szolt rá, a mint látszólag bágyadtan visszajött a szobába. Meghálalom jósgodok!

A szegény menyecske szívére szoritotta a kezét. Vihar dült abban, a melynek nyomán a nyugalom helyett örök sajnás maradt. Pár lépésre állott tőle egész világa, első szerelme, csak a töviseit ismeri. A sors áthidalhatlan irtó támasztott közöttük. Az emésztő vágy, mit a szenvedély ingere szelnel jobban éleszt, — egy pillanat alatt betölthetné azt az irtó: egy lépés és édes bűnben egyesül a két szív dobbanása. De a hitvesi hűség éber, bár szendergett, annál erőteljesebben emeli föl a szavát.

— Csak addig nyujt gyönyört az élet, míg a lélek csitításra nem szorult.

Rojthiné két napig nem tette ki lábát az udvarból. A betegnek még sem szelidebbek az álmai s egyre biztatja, sőt követeli, tekinse meg: vajjon azok a haszontalan fergek nem kaptak-e kedvet egy kis verőfényre. Végre is nem használt a csitítás, kibeszélés, izgatottan, mint a ki valamitől fél, retteg, ment ki a ház elébe.

Még az ablakhoz sem ért: a Makra Lőrincz erőteljes alakja elvált az akácztól. — Szétterjesztett karokkal néhány lépést tett felé.

— Szeretlek forrón, igazán. Szenvedek, betegbe vagyok annál, a kinek a tagjait izekre tördösték. Nem tudsz megajnálni.

— Adta fergei! Kialtolt a menyecske harsányan. Takarodtok vissza a föld gyomrába! Félek

H a v r e, szept. 6. Tegnap 41 kolera-megbetegedést és 9 halálos esetet jelentettek be. E szám több régebbi esetet is magában foglal. Az újabb megbetegedések kevésbé súlyos természetűek. A belügyminiszter ideérkezett és megtekintette a kórházakat és az egészségügyi berendezéseket.

P é t e r v á r, szept. 6. A császári pár tegnap meglátogatott két kolera-kórházat és behatólag megsejtelte a kolera-betegek számára berendezett barakokat. — A felsőek vizsgálták a betegeket. — A megbetegedettek száma nem nagyobb, mint eddig volt.

A torontalmegyei Homolicsról írják. — hogy ott özv. Adelhut Ferenczné a kolera nosztrasz tünetei között halt meg. Este rosszul lett és másnap reggel már meghalt. Az eset nagy rémületet keltett a községben.

H a m b u r g, szept. 7. Hivatalosan is megerősítik a hírt, hogy j-leleg még **1300 kolera halott fekszik eltemetetlenül**. Eddig több mint 5000 ember esett áldozatul a járványnak.

B r ü s s e l, szept. 7. Az egészségügyi hivatalhoz érkezett legújabb hírek alapján megállapították, hogy a kolera leginkább oly helységekből lép föl, a mely helységeket az Antwerpennél tengerbe ömlő folyók érintik. Antwerpenben a betegség első fellépése alkalmával 75-en betegedtek meg, kik közül 22 meggyógyult, 28-an még kezelés alatt allanak és 35-en meghaltak. Tegnap itt egy kolera eset fordult elő. A főváros egészségi állapota kitűnő.

Határidő-naptár.

Szept. 9. Iskolai év megnyitása a főiskolában.
Szept. 11. A munkás-dalegylet zászló-felavatási ünnepélye.

Szept. 11. Kovács József képviselő beszámolója H.-Nánáson.

Szept. 15—17. Lelkész-képességi vizsgák.
Szept. 19. Kossuth 90-ik születésnapjának megünneplése.

Nov. 30. Szavazatok beadásának határ-ideje a debreczeni egyházmegyei tiszti állásokra.

Ujdonságok.

Szeptember.

Még a kalendárium nyarat mutat ugyan, de azért már sebesen fordul lefelé az esztendő szekereinek a rudja. Rövidülnek a napok, hűvösödnek az éjszakák s szemmel-láthatólag siet a természet az enyészet felé. Augusztusnak rekkenő heve engedett tüzéből s a hűs fuvalom sokszor megborogtatja tagjainkat. Sargulnak a lombok, hull a level a virágról. A mező le van tarolva, az erdő csöndesebb, mert dalos lakói vándorolni kezdenek. Oda van a szép nyár, oda! A természet lassan kihál. A rónt nem ekesíti délibáb s e helyett ködfátyol lebeg felette. Ha beborul az ég, a foszlányos, szürke fellegekbe hűvös eső szital, — ha pedig a nap átör a felhőkön, bágyadt tekintettel mosolyog alá a pusztuló tájra. Ha eltisztulnak a felhők, olyan átlátszó az égbolt, mint valami üveg-harang, a messze távolból integető facsoportok tiszta körvonalakban rajzolódnak a lát-határra. Mig azonban a szabad mező és erdő mindig néptelenebbé és hangtalanabbá válik, addig a város népesedik, élénkül. Fürdőkből és falukból özőnével érkezik haza a nyaraló közönség, egész-égtől piruló arccal, de meg-lapult erszénnyel. Megindult a terefere a nyaralás élményeiről, elbeszéli kiki merre járt,

Láng az orczája. Fölségesebb szín annál, mit a hunyó nap az ég hajlatára fest. Emész-tő tűz, ragyogó szövetnek kökény szemeiben: égetőbb az égi szikránál, a mely egy sujtással száz életet kiolt.

Nem várta be a tolokodót. A beteg ágyához menekült előre.

— Kiirtom még a magját is. Erősödött összeszorított ököll. Eddig nem tudtam, mi az ellenséges indulat: de most fogékonyágom van a gyűlöltre... Csak te légy egyszer egészséges én párom!

Esdeklok, bánatos hang törí meg az éj csendjét.

— Mégis kerülsz, futsz előlem? Kegyetlenség elvette az eszemet. Ha már nem tudsz felejtetni, megbocsátani: legalább száj meg egy biztató szóval.

Rojthiné lehúzózott a takaró alá s be-dugta füleit. Az udvarban a kutya csaholnak. Bizonyosan érzik, hogy idegen ölködik a ház közelében. Azért oly édes még az a suttogó hang is, mert nyitva felejtette az ablakot. A pihenésre nézve ez az éj is elveszett. András gazda állapotában örvedetes a javulás. Enyhébbek az álmai. Az egymást taposó, örökké nyugzó hangyák helyett turbukoló gerléket lát, madárcsicsergést hall, virágos kertben jár dőlcegen, kevélyen, mint a fiatal kor derült napjaiban. Hanem a felesége naponta bágyadtabb. Hervadó tavasz: élet helyett sorvadás.

— Nem bujhatsz el előlem, a föld alatt is rád találak. Fenyegek-elek? Ismerhetsz... az indulat rabja vagyok. Betöröm az ajtót, megfojtom az uradat. — Mindenre képes vagyok. Két éjjel egymásután ismétlődött a borzasztó fenyegetés. Rojthiné a lelke mélyéig meg van rendülve. A kisérő nem ura többé önkaratának. Hosszas fontolgatás s vérenek erősülő lázongása közt mebarátkozott azzal

hol mulatott, vagy unatkozott. Megérkezett a vidám tanuló-sereg is. — Most még, mig a hazulról hozott pénzmag el nem fogy, vigan megy az élet, gondtalanul telnek a napok, az ifjuság rózsás napjai, de majd beköszönt nem sokára a prózái való is, midőn a fizetési kötelezettségeket a leleményesebbek a nagytemp-lom harangjaira szeretnék áthárítani. Egyik iskolai igazgató az üzletembereket már figyelmeztette is, hogy a deákjainak ne nyújtsanak hitelt; de ugyan akadna-e Debreczenben olyan közzívü üzlet-ember, a ki a deáknak ne hitelezne, midőn »post festa« pontosan megfizet? Nem is nagyon aggasztja e kérdés a vidám Muzsafiakat, kik azzal sem sokat törődnek, hogy nyakunkon van a szeptember s ezzel együtt az ősz, — az ő ifjuságuk egét tavaszi napfény ragyogja be, kedélyük derüje nem engedi azt hogy a hervadásról, a mulandóságról elmélkedjenek...

* **Az apáczakérdés a biharmegyei nőegyletben.** Egy esztendeig pihent a nagyváradi ismert »apáczakérdés«, mely a biharmegyei nőegylet tavalyi közgyűlésén éles harcra vitte egymás ellen Tisza Kálmáné, az egylet diszelnökét és báró Gerliczy Félixné, az egylet elnökét. Az volt a hadüzenet oka, hogy Gerliczy, a ki buzgó katolikus aszszony, indítványt terjesztett elő, hogy az egy-sület által fenntartott »Erzsébet« árvaházban ezentul apáczákra bizzák a nevelést. Tiszán ezzel az indítvánnyal szemben a leghatározottabban azt az álláspontot foglalta el, hogy az árvaház, az alapító levél világos intenczióhoz képest, nem felekezeti intézet s így nincs helyén, hogy apáczák legyenek vezetői. Ez a kérdés két ellentétes pártba osztotta a biharmegyei nőegyletet. A tavalyi közgyűlésen történt meg az összeütközés, mely azzal végződött, hogy Tiszáné és szervezőt pártja erős oppozíciót csinált és Gerliczy német tudta győzelemre juttatni az indítványát. A nőegylet keddi közgyűlésén újra felemelkedett az árnyéka ennek a kérdésnek. A hangulat már az üles elején izgatott volt, mert híre járt, hogy Gerliczy Félixné újra szőnyegre akarja hozni. És a hír nem volt alaptalan. A titkár előterjesztvén, hogy a nőegylet a királyné nevenapjára ülj meg fennállásának huszonöt éves fordulóját, azt a jelentést tette, hogy az elnökő szeptember 25-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, az alapszabályoknak olyatán módosítása tárgyában, hogy a nőegylet árvaházába irgalmas nővéreket alkalmazzanak. Erre aztán kitört a háború. Tiszáné izgatottságtól reszkét hangon az alapszabályok módosítása ellen érvelt és nagy hevével vitatta, hogy rendkívüli közgyűlésre nincs szükség. De a közgyűlés többsége ezuttal Gerliczy német indítványa mellett nyilatkozott és kimondta, hogy rendkívüli közgyűlés egybehívandó. Szeptember 25-én tehát meg fognak ujni a multesztendei heves harcok. A két párt máris erősen szervezkedik az ütközetre. A közgyűlés végén Tisza Kálmáné bejelentette, hogy lemond a diszelnökségről. Azzal okolta meg ezt az elhatározást, hogy nem akar olyan tisztséget viselni, a mi nem jár hatáskörrel. A közgyűlés zajos eljenzés közt maradásra kérte Tiszánét, a ki erre nem nyilatkozott.

* **Reform az időjárás jelzésekben.** Tudvalevőleg a földmívelésügyi miniszterium intézkedett az iránt, hogy a központi meteorologiai intézet időjárás jelzéseit az ország minél több állomásával táviratilag tu-

a gondolattal, hogy még egyszer találkozni fog Lőrinczcel. Képzelt magában annyi erőt, hogy a lemondás, — engesztelés meleg hangjával hatni fog reá s a visszavonulásra kény-szeríti.

Az mondta az urának, hogy most már csak az akácokban, a homokos fővényen bujkál egy-két hangya-csoport. Szeretik a por-hányt és ez lesz a vesztük. Néhány kapavágás — valamennyi megsemmisült.

Lőrincz a tanya körül lezengett. (A Rojthi Andras szerencsétlenségére óta alig látta otthon.) Az akácokban tul a szőlőskert kezdődik. — Rojthiné szó nélkül oda tartott; ott állt meg, hol legtöbb a fa, a szőlőhajítás, legkevésbé látszik a tanyaépület.

A legény tékezhethetlen hévvel kapott a karcu derekhoz. A szép asszony hátra ugrott s összefonta a karjait.

— Erősited, tán bizonyítékát is adod, hogy szeretsz. Elhiszem: de mégis vissza kell tennem a régi időre... Mikor matkaságom utolsó napján a tánchelyről hazakísértél, meg-öleltél, meg is csókolált, mit sugtál a fülemben? »Nem engedem, hogy a nagyraltó rokonság szegény arva ledere eladjon egy öreg, gazdag embernek: ha másként nem lehetséges, elvon-szollak az oltár elől is... Emlékezzel vissza, ugy-e ezt fogadtad?

Lőrincz nem talált szavakat a védekezésre. Egy csapat éhes seregély szállt a leg-közelebbi fára, élettelen két alakot lát szemben egymással, különben nem volna bátorsága vag-dalni, harapdálni a pirosló barackcszemeket.

Ne mond Lőrincz, hogy nem vagyok őszinte hozzád. Szeretlek én is. De helyzetem, büszkeségem arra kényszerít, hogy mint becsületes feleség, tőled távol tartsam magamat. El tudlak felejtetni.

— Én soha!
— Hitedre mondd ezt?

Makra Lőrincz emelte föl szót — Hivatás — A menyec — a homlokát, ég — a legény vállar — az ur — hetem meg a h — nem lehetünk. — Lőrincz m — a vállát, hogy — Bolondság! Sz — Oktalanság! Sz — boldogságnak. A — jük, maqtktól e — Rojthi And — borzadály járja — nyal, megvetés — ragadja a karj — lök egyet rajta. — Az va — szegő! Hazug v — hát az a végtel — Megfordul — jának büszke t — A beteg v — okozta zőreje — Beh k — zőben jártam, — valamennyi m — ugy tetszett, h — nek, dalolnak. — Rojthi A — és jósgággal a — Most — édes gazdám, — egy fia hangy — Szeretel — a melegülő h

dassák s e tu — nál közzsemle — praktikus has — valót hogy fe — osztály még n — jóslatok tudom — tudásért fár — neki a távirat — jelentések meg — niszter arra t — téseket könnye — tervezi, hogy a — a hova időjósia — magasabb hely — szőlő elláthatn — magas árbócra — fogják jelenen — Összenen négy — könnyen meg fe — mifele időt jele

* **Minisz** rődi Viktor deb — intézeti tanár — című munkájá — leendő tervezé — tét adományoz — jelentet ki.

* **Révi** jövő héten má — tel felszólítja m — tőivé vannak, c — czen» szerkesz — ház) e hét végé

* **A szin** borabb bizottsá — menyiben adha — tanácsokat, de — les figyelembe — hogy a szimaga — földszinten jelö — mi nem nagyot — a kit mi tulajd — a jámbor óhajta — ismét azon kel — juttat, hogy ne — színházi rovató — vesztitük e rov — reczeni színház — és kétes értéku — nem egyéb, min — ráj. Ennek kriti — ambiciónk tárg

* **A közs** törvényhatóság — vajjon a község — talan egyének e — viselni. A belüg — fordult esetben — figyelmét az 18 — letere, a mely s — rában halva tal — halt s teljesen t — sével mellözhet — közpénztárból.

* **Koldu** ismét vendégül — piszkos alak vo — terjesztett magá — és carbollal de — helységeit. A k — városi szegénye — gyel és nemet — visszatolonczolja — különben is sze — kolerabacillus. A — betegségek anny — bocsáthatnak az

Makra Lőr — emelte föl szót — Hivatás — A menyec — a homlokát, ég — a legény vállar — az ur — hetem meg a h — nem lehetünk. — Lőrincz m — a vállát, hogy — Bolondság! Sz — Oktalanság! Sz — boldogságnak. A — jük, maqtktól e — Rojthi And — borzadály járja — nyal, megvetés — ragadja a karj — lök egyet rajta. — Az va — szegő! Hazug v — hát az a végtel — Megfordul — jának büszke t — A beteg v — okozta zőreje — Beh k — zőben jártam, — valamennyi m — ugy tetszett, h — nek, dalolnak. — Rojthi A — és jósgággal a — Most — édes gazdám, — egy fia hangy — Szeretel — a melegülő h

zott. Megérkezett a Most még, míg a nem fogy, vigan telnek a napok, az hajd beköszönti nem dón a fizetés kössebbek a nagytempatharitan. Egyik isereket már figyelának ne nyujtsanak Debreczenben olyan a deáknak ne hitepontosan megfizet? e kérdés a vidám em sokat törődnek, szeptember s ezzel uságuk egét tavaszi stvük derije nem enról, a mulandóságrol

dassák s e tudósítások nyilvánosan a távirddánál közszemlre tétessenek. Ez intézkedésnek praktikus haszna azonban még most kívánni valót hagy fenn. Ugyanis a magyar földmives osztály még nem becsüli annyira az időjárásijóslatok tudományos eredményeit, hogy ezek meg tudásáért fáradojon, különösen pedig tavolra van neki a távirdu, hogy naponként oda menjen a jelentések megludása végett. Most tehát a miniszter arra törekszik, hogy az időjárásijelentéseket könnyebben hozzáférhetőkké tegye. Azt tervezi, hogy ama városokban és községekben, a hova időjósllási jelentések mennek, egy-egy magasabb helyen, hova a helység minden részéből elláthatnak, színes lobbogókat huzat fel magas árbócra. E különböző színű lobbogók fogják jelenteni az időjárásijelentéseket. Összesen négy ily lobbogó szükséges s a nép könnyen meg fogja tanulni, hogy mely lobbogó miféle időt jelent.

Miniszteri elismerés. Dr. Vedoródi Viktor debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet tanárának, a »Szeszgyártás alapvonalai« című munkájának a pénzügyi közegek között leendő terjesztés végett 400 példányban történt adományozásáért, miniszteri elismerés fejeztetett ki.

Révi Nándor költeményei a jövő héten már megjelennek. Szerző tisztelettel felszólítja mindazokat, a kiknél még gyűjtőivé vannak, hogy azokat hozzá a »Debreczen« szerkesztőségébe (Nagy-uj-utca, Konrád ház) e hét végéig beküldeni sziveskedjenek.

A színházi bizottság, melynél jámborabb bizottság már nem is képzelhető, a mennyiben adhat véleményét és ügynevezett jó tanácsokat, de azokat a szinigazgató nem köteles figyelembe venni, azon »ohaját« fejezte ki, hogy a szinigazgató a szerkesztőségeknek a földszinten jelöljön ki »megfelelő« helyeket. Hát mi nem nagyon bánjuk, ha a szinigazgató ur, a kit mi tulajdonképen nem is ismerünk, ezt a jámbor ohaját se veszi figyelembe s minket ismét azon kellemes és irigylendő helyzetbe juttat, hogy nem kell az ezer szekatúrával járó színházi rovatot megnyitnunk. Nem is sokat veszítünk e rovat hiányával, mert hiszen a debreczeni színház, melyben a »fene« boházatok és kétes értékű operettek kultiválják, ma már nem egyéb, mint egy magasabb fokú — zengerráj. Ennek kritikái méltatása pedig nem képezi ambícióink tárgyát!

A községek új kötelessége. Több törvényhatóság kérdésessé tette az ügyet, hogy vajjon a községekben elhalt idegen és vagyonatlan egyének temetését ki költse el? ki tartozik viselni. A belügyminiszter egy legközelebb előfordult esetben felhívta a törvényhatóságok figyelmét az 1881. május hó 26-án kelt rendeletére, a mely szerint minden község a határában halva talált vagy benn a községben elhalt s teljesen vagyonatlan egyének eltemetésével mellesleg járó költségeket a saját közpénztárából tartozik fedezni.

Koldulólengyel zsidót kapott ma ismét vendégül a rendőrség. Alacsony, rozszant, piszkos alak volt a deliquens és olyan büzt terjesztett maga körül, hogy utána kiszellőztettek és carbollal dezinficiáltak a rendőrkapitányság helyiségeit. A koldult pénzt elkobozták tőle a városi szegények számára, őt magát pedig lengyel és német nyelven írt igazolványai alapján visszatoloncolják Galicziába, mert ökegyelme különben is szennyes voltánál fogva valóságos kolerabacillus. Nem értjük, hogy a ragályos betegségek annyira felelmes idejében hogyan bocsáthatnak át ilyen embereket a határon?

Makra Lőrincz kifeszített mellé, áhitattal emelte föl szeméit az égbe.

— Hivatkozom a jó istenre is!
A menyecske reszketve simította végig a homlokát, égő arczát. Aztán ráhajította fejét a legény vállára.

— Az uram felgyógyul. Én nem szeghetem meg a hűséget, így egymásé ez életben nem lehetünk. Egyesüljünk a halálban.

Lőrincz megborzadt. Ijedten ugrólrántotta a vállát, hogy a szép fej lesiklott róla.

Bolondság volna meghalni! Pattant föl. Oktalanság! Szeressük egymást s eljünk a boldogságnak. Az öröm virágait ha le nem tépjük, maguktól elnylnak.

Rojthi Andrásné fölsikolt, mint a kinek borzadály járja át egész valóját: végtelen gúnynyal, megvetéssel tekint Lőrinczre, majd megragadja a karját s a sértett szív keserűségével lök egyet rajta.

— Az vagy, a ki voltál. Hitvány, szőszegő! Hazug vagy, kigunyollak, megvetlek. Ez hát az a végtelen, odaadó szeretet.

Megfordult, emelt fölve, nyúlank alakjának büszke tartásával ment vissza a tanyára. A beteg éppen szunnyadt, de az ajtónyitás okozta zöreijre fölébredt.

— Beh kár, hogy felköltöttél. Zöld mezőben jártam, onnét hűvös erdőbe vitt az utam, valamennyi madár előttem ugrált, repesett; ugy tetszett, hogy az én kedvemért csicseregnek, dalolnak.

Rojthi Andrásné átfogta az ura nyakát és jószággal a szeméibe nézett.

— Most már bizonyosan meggyógyulsz edes gazdám. Átkutatam a tanya környékét, egy fia hangyát nem találtam.

Szeretettel megcsókolta a barázdás arczot, a meglelő homlokot...

Palotás Fausztin.

Katona csinyek. Nagyváradról írják, hogy ott elkeseredést szült egyes honvédeknek halátlan eljárása. A polgárság, mely őket elszállásolta, előzően volt hozzájuk, s ők a szivesseget oly csinyekkel fizették vissza, melyekből komoly szerencsétlenségek is támadtak. Így történt Mandel Adolf nagypiaczéteri házában, ahol mintegy tizennyolcz honvéd volt elszállásolva. Mikor pár nap előtt elhagyták a szállást és Székelyhidra mentek, a házmesterné tüzet gyújtott a kemenczébe. Alig lángolt fel a tüzrakás, egyszerre óriási detonáció mellett a kemence szétrobbant. A megrémült asszony nem vesztette el egészen lélekjelenlétét, hanem a hirtelen keze ügyébe akadt kanta vízzel leöntötte a tüzet. A vizsgálatot a rendőrség azonnal megtartotta és kint, hogy a kemencze tapasza közé husz darab katonafegyverbe való töltény volt elhelyezve. A töltények közül 6 darab szétrobbant, 14 darab azonban szerencsére a gyorsan használt viz folytán épen maradt. Az ügyet további vizsgálat végett a kapitányi hivatal áttette a parancsnoksághoz.

Vesztett kutya. A külsőségről tegnap azt jelentették az I. ker. rendőrkapitánysághoz, hogy egy vesztett kutyát tartanak fogva egy udvarban, de félnek, hogy az elszabadulván, garázdálkodni fog. Ennélfogva a kapitányság éles töltéssel kiküldte a 7-ik számú rendőrt, ki is a veszedelmes állatot agyonlőtte. — Ez ügygylet kapcsolatosan Niházy biztos panaszt emelt a peczerek ellen, mert a tulajdonos a kutyát kivitette volt a sintértelepre, de nem vették át tőle, nem tudni, mi okból.

Sírfelirat. A h-dorogi temetőben olvasható ez az érdekes sírfelirat:

»Itt nyugszik egy Tót,
A ki meg kolerában azért halt,
Mert sok éretlen almát evett
És Törökszentmiklóson született».

Üresek a kocsmák. Ezzel a hírrel lepletk meg ma szerkesztőségünket s mi most már nem tudjuk, hogy örüljünk-e annak, vagy ne. A kocsmárosok érdeket tekintve busulnunk kellene, a kocsmák eddig elmaradhatatlan törzsvendégei feleségeinek érdekében örülnünk. No de semmiképen se maradjunk sokáig ez az állapot. Majd szüret után, mi pedig már kezdetét vette, — annál vigabban és gyakrabban fognak csengeni az ujjborral telt poharak.

Nemzetközi szélhámós Nagyváradon. Kedden délelőtt, mint Nagyváradról írják, a biharmegyei takarékpénztárban egy uri ember két darab török aranyat akart beváltani. Mikor a bankhivatalnok kezébe vette a sárga csikókat, azonnal észre vette, hogy hamisak. Értésítette hát a rendőrséget, de mire a rendőrmester megérkezett, az idegen ember eltávozott. Nyomozás után letartóztatták a vasutnál és kihallgatása során előadta és a berlini amerikai nygkövet által kiállított oklevellel igazolta, hogy Willson Julesnek hívják és az Illinois államban fekvő Bloomington városba való. Foglalkozása nézve tolmács. A hamis aranyakra vonatkozólag azt mondja, hogy azokat Bukarestben vette. Miután 35 ft osztrákmagyar pénzen kívül még nyolcz darab török papírpenz is volt nála és erős a gyanu, hogy azok is hamisak, nincs kizárva, hogy az utlevél is másé és a rendőrségnek valamely pénzhamisító banda utazó ügynökével van dolga. Allítása szerint Londonba akart utazni és csak azért szállt ki Nagyváradon, mert a hosszú utazás annyira megörte, hogy beteg lett.

Tamássy József, a népszínház egykori kedvelt tagja, a legkiválóbb népszínmű-énekes, kit néhány évvel ezelőtt a színpadon szélhűdés ért, melyből csak nehezen s akkor sem teljesen gyógyult fel, kedd óta a halállal vívódik. Kedden delben még szokott sétájára indult Ujpesten s a Kolosszeum előtt néhány ismerősére akadt, a kikkel megállott beszélgetni. Beszélgetés közben hirtelen rosszul lett s eszméletlenül terült el a kövezeten. Gyorsan előhívták Kovács rendőrorvost, a ki megvizsgálta a még mindig eszméletlen Tamássyt és konstataulta, hogy még életben van, de baloldalan kűdés érte, a mi annál aggasztóbb, mert Tamássy jobboldalán már teljesen béna. Tegnap Dr. Lichtman Henrik és Kovács rendőrorvos megvizsgálták a beteget s mind a ketten konstataáltak, hogy a beteg művész életben maradásához nincsen remény.

Ertesítés. A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megengedte, hogy a Hajdúvármegye területéhez tartozó Püspök-Ladányi községben a f. évi szeptember hó 22-ére eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi szeptember hó 15-én tartassék meg, miről a nagy közönség értesítették. Debreczen, 1892. szeptember 7. A kereskedelmi és iparkamara.

Névmagyarosítások. Kiskoru Fried Kálmán debreczeni lakos Békésre, Elkan Károly debreczeni lakos pedig Kovácsra változtatta át vezeték-névet belügyminiszteri engedéllyel.

Irodalom és művészet.

A Vasárnapi Újság szeptember 4-iki száma 16 képpel, s a következő tartalommal jelent meg: »Lukács György.« (Arczképpel.) — Költemények: »Valomás.« Szabolcska Mihálytól. »Nagyapó.« Kerekes Józseftől. — »Tamás, a szegény hitelező.« Elbeszélés. Irta Timár Szaniszló. — »Tisza Kál-

mán, a dunántuli ref. egyházkerület főgondnoka.« (Arczképpel.) — »Oroszlánvadászat Angliában.« Egy angol tiszat elbeszélése (Képpel.) — »A hideg.« Domne F.-től. — »Török Kálmán.« — Hamburg város. (8 képpel: 1. A Hanza kut. 2. A városház-tér. 3. Kilátás a kikötőre a város felől nézve. 4. A kikötő 5. Oszlopos tornács kapuzata az új Jungfernstiegen. 6. A St. Nicolaitemplom. 7. A tőzsde. 5. Reesendam hid és az Alsterárkádok.) — »Vízvezeteki csövek leakása 2. A konyhában. 3. Öntözés Budapest egyik külvárosi utcájában. 4. Bérkocsis a vízvezeteki csapnál. (Goró Lajos rajza.) — »Amerikai nő Magyarországon velozipédén.« (Képpel.) Irodalom és művészet: Közintézetek és egyletek; Mi újság; Egyveleg; Sakkjáték; Képtalány stb. rendes rovatok.

Különfélék.

Öngyilkos osztrák gróf. Bécsből jelenti egy távirat, hogy Sternberg gróf, egy osztrák arisztokrata-család sarja, vadászfegyverével meglötte magát. — Az öngyilkos nem halt meg azonnal, de az orvosok véleménye szerint csak néhány óráig maradt még életben. A huszonöt éves fiatal ember képtelenül nagy összegekben játszott a lóversenyeken s adóssága már a bookmakereknél százötven ezer forintra rugott. Ez összeg miatt nem lett ugyan fizetésképtelenné, de meg kellett kérnie a bookmakereket, hogy ne tegyenek ellene feljelentést a jockey-klubnál, mert rövid idő alatt leszámol velük. A feljelentés nem is történt meg, mert Walpole és Miller bookmakerek bizton számítottak rá, hogy a család megfizeti követelésüket. Hogy ezután mi történt, azt nem tudni, csak tegnapelőtt kelt szárnya Bécsben a hír, hogy a fiatal gróf meglötte magát.

A chicagói vilákiállítás csodája. Chicagóban a vilákiállítás alkalmára egy 1492 láb magas tornyot fognak építeni. A költségeket egy részvénytársaság fogja fedezni, mely e célra már meg is alakult s 6 millió 500 ezer dollárnyi tőkével rendelkezik. Az óriási torony a tengerparton fog épülni, közel a kiállítási területhez s a jövő évi május hóra elkészül. A torony szerkezete csupán vasból s aczeleből fog állani s tetejére Columbus Kristóf szobrot fogják elhelyezni. A hatalmas szobrot egy 52 láb átmérőjű gömbre fektetik, maga a torony alapzatának átmérője pedig 500 láb hosszú lesz. A torony földszintén négy szálloda lesz, mindegyike hét emelettel s összesen három ezer szobával, nem számítva az üzlethelyiséget, irodákat, vendéglőket és kávéházakat. A négy szálloda tetejét babiloni keretek fogják díszíteni. Egy dupla vágányú villamos vasut, mely spirális alakban fog emelkedni, 1300 méter magasságig fogja szállítani a látogatókat. A vasut a fel- és leszállítás alkalmával 14 angol mérföldnyi utat fog megtenni. A részvénytársaság számítása szerint 100 ezer ember szállhat fel naponta a torony tetejére.

Az ó-testamentom legrégibb kézírata. — A Londonban tartandó orientalista kongresszuson — mint a »Times« írja — igen nagybecsű leletet mutatnak majd be. Egy ósregi papyrus az, a melyet ezelőtt pár hónappal találtak Egyiptomban és a mely a szakértők szerint az ó-testamentom néhány részének, Z a c h a r i á s és M a l a c h i á s könyvének legrégibb másolatát tartalmazza. — A lapok e r e d e t i e g t i z hüvelyk hosszúak és hét hüvelyk szélesek voltak, — minden lapon huszonnyolcz irott sor és minden sorban 14—17 betű volt. Az ivék egy pergamen-hüvelybe vannak gonddal bekötve. A görög szöveg egyfolytában van írva, a szavak között semmi hézag nincs, a mint ez a régi héber és görög kéziratoknál szokott lenni. Az irat, a mely a III. vagy IV. századból való, még meglehetősen jó karban van, pedig a szakértők szerint eredeti és nem későbbi gyártmány. A tartalom valószínűleg másolata a Septuaginta egy kitűnő eredetijének, a melyet az egyiptomi zsidók számára készítettek görög nyelven, azért, mert a zsidók Egyiptomba telepedésük után lassankint elfelejtették a héber nyelvet és görög fordításra volt szükségük, hogy megértsek a szentírás tanait.

Közgazdaság.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1892. augusztus hó 20-ától szeptember hó 3-áig bezárólag. — Az időjárás az utóbbi két héten át is többnyire száraz volt s a roppant hőség is majdnem a legutóbbi napokig tartott. Az ország egyes részeiben esett ugyan néha egy kis eső, de az részint csekélységénél fogva, részint azért, mert már elkesvé jött, csak keveset használt. — Az eső hiányát legjobban sulyik a kapásnövények; a tengeri, melyből azelőtt két hettel még meglehetősen termésre lehetett számítani, annyira hanyatlott, hogy most már a Duna jobbpartja, a Duna-Tisza köze s a Tisza-Maros szöge némely része kivételével — a hol még közepesnek mutatkozik — általában csak gyenge eredményre nyujt kilátást; az alföldi részekben a roppant forróságtól hirtelen érett s ezért töresét már több helyen megkezdtek. A hüvelyek és kerti vetemények termése nem elégíti ki a várakozást; — a kaposzta különösen az utóbbi időben sokat szenvedett részint a szárazság és hőség miatt, részint a hernyóktól. Burgonyából csak itt-ott nyernek jó vagy ki-

elégítő termést, legtöbbnyire azonban ebből is gyenge az eredmény; a burgonyapenesz terjedéséről és rothadásról mindinkább több panaszerkezik; a korai fajt már több helyütt felásták. A cukor- és takarmányrépa általában rosszul áll, a hőség és szárazság káros hatása folytán fejlődésben visszamaradt. Még aránylag legjobbnak jelzik az erdélyi vármegyékben. A len- és kender-termés többnyire meglehetősen. — A dohány sulyi a kedvezőtlen időjárást. A mesterséges takarmányfélék, luczerna, lóheremag termése országzerkte gyengén sikerült. Sarjuszénát — kivéve az erdélyi vármegyéket — nagyon keveset takaríthattak be. A legelő többnyire lesülték. Szőlőből csak itt-ott mutatkozik némileg meglehetősen termés, de ezt is nagyon csökkentette a száraz, forró időjárás úgy mennyiség, mint minőség tekintetében; a filloxera és peronospora folyton pusztít. Gyümölcsféléből szilva bőven termett, alma és körte csakis helyenkint.

Uj fajta dohány. Ausztrália mocsaras vidékein egy egészen ismeretlen palántát fedeztek fel, mely vérokon a régóta ismert dohánynövénynek. Ezt az ausztráliai palántát már dohányszásra használják s az új fajta dohány ize állítólag nem oly kábító, mint ami dohánynak, mert nikotintartalma alig felényi. Formája a lapura emlékeztet, de a dohánynál sokkal simább levele van. Ha megszarítjuk, vöröses-barna lesz, puha és olajos tapintatu. Az új fajta dohány kellő nemesítés után a régi fajta dohánnyt lesz hivatva pótolni. Az angolok máris nagy telepeken termelik az új fajta dohánnyt, melyet nem-sokára forgalomba hoznak.

A tehenek borjasságának megállapítása. Valamely tehen borjasságának megállapítására következő egyszerű, biztos és könnyen kipróbálható eljárást ajánlják. A megvizsgálandó tehen tejből néhány cseppet egy kútvízzel telt üvegbe engedünk esni. Ha a cseppek hamar könnyen — összekeverednek a vízzel, — a tehen nem borjas, ellenben, ha e cseppek zarkoztatlan s meglehetősen sebesseggel az üveg fenekéig esnek a nélkül, hogy a vízzel keverednek, egy a tehen borjas. A tejcseppeknek szétördősüléséből is következtetni lehet, a mennyiben a vízszíneinek látszó tej azt mutatja, hogy a tehen nem borjas, a cseppek ragacsossága s nyúlóssága ellenben, azon irányban, minél inkább megvannak benne e tulajdonságok, a borjasság mellett bizonyít.

Budapesti gabonatórszde. Szeptemb. 7-én. Buza máj—jun. — pénz — — — — — áru, 6szre 7.34 pénz, 7.36 áru. — Tengeri 1892 júl. — aug. 4.80 pénz, 4.82 áru. Zab tavaszra — — — — — pénz, — — — — — áru, 6szre 5.65 pénz, 5.67 áru. — Káposztarepeze aug.—sept. 11.25 pénz, 11.35 áru.

Kőbányai sertésüzlet.
A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.
Szeptember 6.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronkint 300—400 kilgron felüli sulyban) — — — — — 2. Öreg közép (páronkint 300—400 kilgron felüli sulyban) — — — — — 3. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilgron felüli sulyban) 45.—45.50 4. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilgr, sulyban 45.—46.— 5. Fiatal könnyű (páronkint 250 kilgron terjedő sulyban) 47.—48.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 kilgron felüli sulyban) — — — — — 7. Közép (páronkint 220—280 kilgr, sulyban) 45.30—46.50 8. Könnyű (páronkint 220 kilgron terjedő sulyban) 47.50—49.50 III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 kilgron felüli sulyban, 44.—45.50— 10. Közép (páronkint 220—260 kilgr. sulyban) 45.—45.50— 11. Könnyű (páronkint 220 kilgron terjedő sulyban) 46.—46.50— Sertés létszám: szept. 5 napján volt készlet 136.895 darab. A hizott sertésüzletirányzata: változatlan. — Hizalni való sertés 16.— 18.— malacz (11—20 hónapos korban) felhajtott 2266 drb.

Gondolatok.

A nőknek a legnagyobb mértékben van érdekük a tulajdon iránt és minden tulajdon között a legjobban hat szívükre egy férj.

Sámson csak akkor látta be, hogy egy feslett nőben nem lehet bízni, mikor a filiszteusoktól megvesztegetett szeretője, orozva, kiszúrta a — szeméit!

Mindig nagy szavakkal ölik meg a szabadságot.

A cselekvésben van a boldogság.

Minden asszonyban van valami a majomból, hogy utánozzon; a papagájból, hogy csacsogjon.

A nő szerelme egyesült arányban van a vele járó áldozatokkal.

Drága méz az, melyet tövisről kell nyalni.

Az idő, s nem pedig a bot terem rózszakát.

Mindig több a tolvaj, mint az akasztófa.

Főszerkesztő: **Szinay Gyula.**
Felelős szerkesztő és lapkiadó: **Kósa Barna.**
Főmunkatárs: **Dr. Bakonyi Samu.**
(Szerkesztőség és kiadóhivatal: nagy-uj-utca 1702. sz.)

Előzetes helyben, vagy...
Egész évre...
Félévre...
Negyedévre...
Egy óra...
Egyes szá...
Alap szellemi részét...
emény a szerkesztő...
1702. sz.) bérme...
Előzetes...
Teleki K. Lajos köm...
és a kincshivatalban...
1702. sz.

A „Na

Most, ho...
kára ismét...
vatalosak szé...
Szilágyi Dezső...
kal és törvény...
Hát ilyen...
közökben tal...
félhivatalos...
kiváncsian va...
Most leg...
ról szóló törv...
a me y az új...
Mikor S...
ugy beszéltet...
modern eszm...
tások haltalm...
hedt ellenzé...
gyi Dezsőt u...
bálványát, ár...
ügyünk báto...
torát. És a...
dicsőítő him...
jóindulattal...
a nagyhirű...
De bizo...
lett semmi...
titokzatosság...
mes köpöny...
fügét az ors...
gászáinak és...
cziának.
Pedig...
az igazságs...
szükségesek...
kinálkozik...
kotó tehetsé...
cza körül...
ugy hemzse...
foltozott, ide...
ügyi kérdés...
Szilágyi...
sége kezde...
nyitni az or...
derült, hogy...
mind termé...
a megvalós...
Hagyjatok f...
Igen sz...
lyeket Wek...
arany valut...
zetet az ara...
elégíthetik...
viszonyainkr...
meg nem f...

A „DEB

A F...
A zárda...
meg s imára...
ság teljesen s...
az Ur válaszo...
kintetüket foly...
zérre szegelté...
Iréne nő...
vő, bájos, hal...
megő ajkakk...
nap aranyos...
buzaszemekke...
könyben uszó...
ereszén esüng...
Turbéko...
lambok s arz...
körül repdest...
végig simoga...
arczáról néma...
azután hirtel...
nővérét. Azok...
télyben és for...
getett vissza...
hangjával és...
val...
Este lett...
zárda csöndes...
a szép Iréné...
Klarissa s mi...
ját; azt is ha...

Rickl József Zelmós DEBRECZEN

AJÁNL!

MAGYAR- és FRANCFIA-COGNACOT,
friss töltésű ásványvizet u. m. Biskzádi,
Bartfi, Czjgelka, Csizi Jód, Emis, Fran-
zenshadi, **Gieshübi**, Gleichenbergi, Halli
Jód, Ivándi, Karlsbadi, Kissingeri, Rá-
kóczy, Korinthezi, Kronofii, Lipiki Jód,
Marigi-forrás, Martenbadi, Mohai A-g-
nes és Stefánia forrás, Paradi Pál-
nai, Prehlati, Pyrmonti, aczel, Screebe-
nai (Bosznia), Guber forrás, Levico és
Roncognoi arsen és vastartalmak, Ro-
hitschi, Selters, Salvalor, Salschitz,
Szolvai, Szulini és Budai keserű vize-
ket. — Továbbá: **Lenkenze, olajban**
tört mindenféle festékeket
és mindenemii fűszerárakat,
Kiváló Anom:
ÓZUKOT, KÁVÉ, TEA és TUMOKAT,
jegeczes SZÓDÁT
Igen jutányos árban.
(3.) 90.

Hat aranyérem, diszkereszt és diszoklevelek.

COGNAC

Gróf ESTERHÁZY GÉZA

saját gyártmánya.

Orvosi tekintélyek által ajánva, felette kellemesen és jól ízlik, minőség tekintetében bármelyik francia gyártmánnal versenyezhet, ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség

a * * * * * **COGNAC,**
mely mindenütt kapható.

Cognacunk tiszta borból idegen anyagok hozzávegyítése nélkül, francia mód szerint készül s ezért járványos betegségeknek, így kolera ellen óvszer gyanánt sikerrel használtatik.

A gróf Esterházy Géza-féle Cognac-gyár
IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST, VI. KÜLSŐ VACZI-ÚT 23. 2-20.

Paris, Lipcse, Bordeaux, Nizza, Berlin, Brüsszel.

SAKERTŐI VELEMÉNY: A foglalomban levő valódi francia cognacot felkérhetik.

CSAK AKKOR VALÓDI, HA A SÉRTETLEN DUGÓN EZ AZ ÉGÉTTET FELIRÁS VAN: GRÓF ESTERHÁZY GÉZA.

Orvosilag megvizsgálva!
A fogak észszerű ápolására kitűnő készítmény.

Salvator

Spicatum Zahn-Creme

Törvényhíleg védve!

Alföldy Károly,
táncztanító péterfia-u. 980.

Hiszes tobban darabonként 30 kr. gyógyszerárban, illatszer-raktárakban, valamint a Salvator-Spica-riában, kényes elárutási helyen.
IRODA: Salvator, Becs I., Heildenschuss I.
5-12
(332)

Beiratásokat mai naptól elfogadok d. e. 8 órától 10-ig, d. u. 2 órától 4-ig.
Debreczen, 1892. szept. hó.
(359.) 3-3. Teljes tisztelettel

Cognac-quint-kivonat.

Kitűnő, egészséges és tartalmas cognac pillanat alatti készítésére, mely a valódi francia cognacot semmiben sem különbözik, ajánlom e jónak bizonyult különlegességet.

Ara 1 kilónak (elég 100 liter cognac készítésére) 16 fnt o. é. Készítésére utasítás ingyen mellékeltek. **Legjobb sikerért és egészséges gyártmányért kezeskedem.**

Spiritusz megtakarítás

érhető el felülmulhatlan **pálinka-erősítő-kivonatom** által: ez az italoknak kellemes orvuljes ízét ad és csakis nálam kapható. Ara kilónként 3 fnt 50 kr. (600-1000 literre használati utasítással együtt).

E különlegességeken kívül ajánlom még valamennyi essenciámat, rum, szilvapálinka, törköly, fűkeserű, valamint a létező **likörök, szeszitalok, eczet és borecet** készítésére felülmulhatlan minőségben. Készítési utasítások ingyen mellékeltek.

Arjegyzék ingyen.

POLLÁK KÁROLY FÜLÖP
Egészséges gyártmányokért kezességet vállalok. esszencia különlegességek gyára PRAGÁBAN.

(314) ●● (Tisztos képviselők kerestetnek.) ●● 13-50.

Több vidéki lapban megjelent támadó közleménnyel szemben a „**GRESHAM**“ életbiztosító társaság igazgatósága kijelenti, hogy ugy saját kötvényfeltételeinél fogva, melyek minden kötvényen olvashatók, mint az irányadó magyar kereskedelmi törvény intézkedéseihez képest

KOLERAHALÁL

esetében is kifizeti
és pedig minden halasztás nélkül
a biztosítási összeget.

(366)